

TAMMELAN KUNTA

Perusopetuksen

Opiskeluhooltosuunnitelma

22-23

TAMMELA

www.tammela.fi

Sisällysluettelo

Oppilashuolto	4
Monialainen oppilashuollon yhteistyö	4
Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuollon palvelut	5
Oppilashuoltoryhmät	8
Yhteisöllinen oppilashuolto	9
Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat	10
Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen	25
Yksilökohtainen oppilashuolto Tammelassa	27
Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa	32
Oppilashuollon periaatteista tiedottaminen	32
Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	33

TAMMELA

www.tammela.fi

Johdanto

Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki astui voimaan 1.8.2014. Opetushallitus on uudistanut perusopetuksen opetussuunnitelma perusteiden oppilas- ja opiskeluhuoltoon koskevat osuudet ja antanut kunnille määräyksen muuttaa opetussuunnitelmiaan niin, että uusi opetussuunnitelma on käytössä 1.8.2014 alkaen.

Tämä opetussuunnitelma on laadittu seudullisena yhteistyönä opetus, sosiaali- ja terveystoimien kanssa. Suunnitelman laadintaan ovat osallistuneet myös oppilaat ja huoltajat.

Oppilashuollon suunnitelman kokonaisuuden muodostavat lasten ja nuorten seudullinen hyvinvointisuunnitelma, seudullinen opetussuunnitelma, jossa on kuvattuna oppilashuollon osuus sekä Tammelan kunnan perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut seudulliset että Tammelan kunnan omat lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa Tammelan kunnan perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelmaa.

Opetussuunnitelma oppilashuoltoon koskevassa osuudessa kuvataan perusopetuksen oppilashuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat. Siinä määritellään;

- ✓ opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan
- ✓ oppilashuoltosuunnitelman laadintaa ohjaavat linjaukset,
- ✓ oppilashuoltosuunnitelma perusrakenne sekä
- ✓ osa suunnitelmiin sisällyvistä asioista (esim. poissaolot, tapaturmien ehkäisy, päihteiden käytön ehkäiseminen, väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä suojaaminen)

Seudullinen opetussuunnitelma, johon on sisällytetty oppilashuollon perusteet, toimii suoraa pohjana Tammelan kunnan oppilashuoltosuunnitelmalle.

Oppilashuolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä **oppilashuolto**, opiskelijasta käsitettä **oppilas** ja oppilaitoksesta nimitystä **koulu**. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä **opetuksen järjestäjä**¹.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus².

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää³. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa koulu yhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko koulu yhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon⁴. Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.

Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus⁵. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Koulu yhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu koulu yhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla⁶. Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut⁷.

Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla⁸. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määrääjässä⁹.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Oppilaan ja huoltajan osallisuus

oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään koulu yhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia.

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma ¹⁰

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen *oppilashuoltosuunnitelma*. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluhuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun 12 §:ssä tarkoitettu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa¹¹.

Oppilashuoltosuunnitelman sisältö:

- 1) arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista¹²;
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;
- 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä;
- 5) toimenpiteet opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*).

Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa määräykset opiskeluhoito-suunnitelman laatimisesta.

Koulutuksen järjestäjän on seurattava oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista.

Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuollon palvelut

Oppilashuoltosuunnitelmassa esitetään arvio koulun oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta tukee koulun käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön sekä oppilashuollon yhteistyöhön. Arviossa otetaan huomioon oppilashuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa. Lisäksi huomioidaan kouluyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto.

Oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio koulun käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista, joita ovat kouluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan:

- oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä
- oppilashuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan.

Oppilashuollon toimijat seutukunnalla

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä tuottaa oppilas- ja opiskeluhuollon psykologi- ja vastaavan kuraattorin palvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Kuraattoripalvelujen osalta Tammelan ja Jokioisten sivistystoimet tuottavat omat kuraattoripalvelunsa kun taas Forssan kaupungin ja Ypäjän ja Humppilan perusasteen kuraattoripalvelut järjestetään Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän kautta. Kyseiset toimijat toimivat yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa, jotka vastaavat oppilashuollon toteutuksesta.

Oppilashuoltohenkilöstön esimiehet tekevät keväällä arvion koulujen oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista seuraavaa lukuvuotta varten. Arviossa huomioidaan koulun oppilasmäärän lisäksi mm. tehostetun ja erityisen tuen oppilaat sekä asuinalueen erityispiirteet.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta ja tulevan kauden koulukohtaiset painopisteet oppilashuoltotyössä:

Kokonaistarve:

Oppilashuollon kuntatasoisten teemojen suunnittelu perustuu oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan kanssa tehtävään lukuvuositteiseen yhteissuunnitteluun. Oleellista on kaikkien tahojen osallistaminen, näin saadaan aidosti esille teemat jotka koulussa tulee huomioida oppilashuollon kautta. Tavoitteena on luoda oppilaalle eheä koulupäivä, mahdollisuus käydä koulua hyvinvoivassa oppimisympäristössä. Rehtorit/koulunjohtajat kokoavat elokuussa, ennen lukuvuotta teemat kokonaisuudeksi yhteisessä suunnittelupäivässä. Näin muodostuu yhteisiä perusopetuksen kuntatasoisia teemoja, joiden kautta saadaan kuntakohtaisia kokonaisuuksia.

Koulukeskus: Yhteisöllinen oppilashuoltotyö on koulu yhteisön hyvinvointityötä, joka kuuluu kaikille koulussa työskenteleville.

Myllykylä:

Porras:

Riihivalkama:

Teuro:

Kuvaus käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista ja siitä, miten ne kohdennetaan yksittäisiin oppilaisiin, koulu yhteisöön, ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan.

Tammelassa palvelut kohdennetaan seuraavalla tavalla:

Tammelan alueella työskentelee kaksi kouluterveydenhoitajaa. Kaikille oppilaille tehdään lakisääteiset terveystarkastukset. 1. 5. ja 8. luokilla on laajat terveystarkastukset, jossa mukana on oppilas, huoltaja, terveydenhoitaja ja lääkäri.

Koulupsykologin (FSHKY) ja koulukuraattorin (Tammelan sivistyspalvelut) palvelut ovat käytössä lain määräämissä aikarajoissa.

Kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi ja koulukuraattori osallistuvat koulujen yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa.

Koulukeskuksella työskentelee syyslukukautena 2022 kunnan nuorisotyöntekijä tukien oppilaiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Kouluilla kokoontuu säännöllisesti seuraamaan ja kehittämään oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteisölliset oppilashuoltoryhmät, joiden toiminnasta vastaavat koulunjohtajat.

Oppilashuoltoryhmät

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla myös useamman koulutusmuodon yhteinen, jolloin ryhmästä on perusteltua käyttää nimitystä opiskelu huollon ohjausryhmä.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla

asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu¹⁵. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Oppilashuoltoryhmät seutukunnalla

Forssan seudulla oppilas- ja opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä, joka on seutukunnallinen. Ohjausryhmän koollekutsujana on Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän perhepalvelujen johtaja ja se kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kunnissa voi lisäksi olla omia opiskeluhuollon ohjausryhmiä, joiden työ painottuu paikallisiin yhteistyökysymyksiin.

Seutukunnan kaikissa kouluissa tulee olla koulukohtainen oppilashuoltoryhmä, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuoden aikana. Ryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii rehtori/koulun johtaja tai hänen nimeämänsä henkilö. Ryhmä on monialainen ja siihen kuuluu rehtorin lisäksi erityisopettaja ja yläkoulussa opinto-ohjaaja sekä oppilashuollon edustus. Lisäksi ryhmä voi konsultoida tai kutsua jäsenekseen muita asiantuntijoita tarpeen mukaan.

Yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi kootaan monialainen asiantuntijaryhmä (MAT) oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon työntekijä, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu¹⁵. Hän hankkii huoltajan suostumuksen ja toimii puheenjohtajana. Ryhmä valitsee keskuudestaan vastuuhenkilön, joka vastaa, että asian käsittely kirjataan lapsen yksilölliseen oppilashuolto kertomukseen.

Yhteisöllinen oppilashuolto¹³

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuolto työssä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä¹⁴. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä¹⁵. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myöskin ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön¹⁶. Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä¹⁷. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulu kohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille¹⁸.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu ympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa¹⁹. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulu kuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

Kuvaus koulujen yhteisöllisen oppilashuoltotyön toimintatavoista ja malleista:

Pääpaino on yhteisöllisessä oppilashuollossa, kohteena voi olla luokka, muu ryhmä tai koko yhteisö.

Opintojen etenemistä edistävät toimet

Koulutyön ja opintojen edistäminen hyvinvointia tukevasti

Yhteistoiminta koulun ulkopuolistentahojen kanssa

Tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä mielenterveyttä edistävät toimet

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevät ja vähentävät toimet

Terveellisiä elintapoja ja vireyttä lisäävät toimet

Koulu- ja oppilaitosympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta lisäävät toimet

Oppilaiden ja huoltajien osallisuutta lisäävät toimet

esim; työrauha, järjestyssäännöt ja yhtenäiset toimintatavat

Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Koulu kohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Keskeinen koulun toimintakulttuuria kehittävä ryhmä on koulu kohtainen oppilashuoltoryhmä. Siellä seurataan, kehitetään ja arvioidaan koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön turvallisuudesta, terveellisyydestä ja esteettömyydestä.

Mahdollisuuksien mukaan toimitaan yhteistyössä kotien sekä eri lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien sidosryhmien ja viranomaisten kanssa. Yhteisöllistä oppilashuoltoa toteuttavat kaikki oppilashuollon toimijat.

Ryhmä kokoontuu säännöllisesti kuitenkin vähintään kerran lukukaudessa. Ryhmän sihteeri laatii kokouksista muistion ja tallentaa sen sähköiseen muotoon (esim. Peda.net), johon kaikilla koulussa oppilaiden kanssa työskentelevillä on pääsy. Muistioita säilytetään niin kauan kuin tieto on ajankohtaista.

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän tehtävät

- Suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja kehittää kouluyhteisön turvallisuuden, viihtyvyyden ja osallisuuden edistämistä
- Suunnittelee, miten oppilaiden ja yhteisön hyvinvointiin liittyvien kyselyiden ja laadunarviointien tuloksia sekä laajojen terveystarkastusten yhteenvetoja käsitellään koulussa.
- Suunnittelee, miten vanhempien kasvatustyötä tuetaan sekä koulun yhteistyötä vahvistetaan.
- Käsittelee lukuvuosittain nivelvaiheyhteistyökumppaneiden yhteistyöhön liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä.

Kuvaus yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimintatavoista ja käytännöistä:

- Yhteisöllisen opiskeluhuollon kokonaisuuden ja painopistealueiden suunnittelu ja kehittäminen
- Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisesta huolehtiminen
- Opiskeluhuollon toteutumisen arviointi
- Opiskeluilmapiirin, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen
- Toimintakulttuurin kehittämisen tukeminen
- Kodin ja koulun yhteistyön vahvistaminen
- Yhteydenpito muihin tukiverkostoihin

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän kokoonpano

Ryhmää johtaa rehtori/koulunjohtaja tai hänen nimeämänsä henkilö. Ryhmään kuuluu myös opettajaedustaja (pysyvä vuosittainen jäsen), koulupsykologi ja/tai koulukuraattori ja/tai koulu-terveydenhoitaja, opo (yläkoulussa) ja erityisopettaja. Lisäksi ryhmiin kutsutaan käsiteltävän aiheen mukaan koulun henkilöstöä, oppilaskunnan edustajia, huoltajia ja yhteistyökumppaneita (esim. sosiaalityö, nuorisotyö, seurakunta).

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta:

Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kiinteä kokoonpano:

Rehtori, pj
 Apulaisrehtori
 Opettajien edustaja
 Koulukuraattori
 Kouluterveydenhoitaja
 Koulupsykologi
 Erityisopettaja
 Oppilaanohjaaja
 Oppilasedustus
 Huoltajien edustus

Oppilashuoltoryhmässä tehdyt koulu yhteisön hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat ja ehdotukset esitellään henkilökunnalle ja oppilaille sekä huoltajille (Pedanet, vanhempainyhdistys, oppilaskunta, huoltajaillat, opettajien yhteissuunnittelu-aika).

Kuvaus yhteistyökäytännöistä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa (esim; vanhempainyhdistys, nuorisopalvelut, seurakunta jne.):

Ryhmään kutsutaan käsiteltävän aiheen mukaan koulun henkilöstöä, oppilaskunnan edustajia, huoltajia ja yhteistyökumppaneita (esim. sosiaalitoimi, nuorisotoimi, seurakunta, vanhempainyhdistys, Ankkuri-tiimi, lääkäri jne).

Kuvaus yhteistyöstä oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa:

Ohjaustoimintaan osallistuu koulun koko henkilöstö. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja.

Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa.

Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävä jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Erityistä tukea tarvitsevien ohjaukseen ja nivelvaiheiden sujuvuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä esiopetuksen tuottamat valmiudet huomioonottava ja toisen asteen opintoihin ohjaava jatkumo. Ohjauksesta huolehtivat opettajat, ja oppilaanohjaaja sekä muu henkilöstö, jotka toimivat yhteistyössä oppilaan koko perusopetuksen ajan ja eri nivelvaiheissa. Oppilaalla on oikeus tehostettuun oppilaanohjaukseen, jonka tarpeen määrittelee opinto-ohjaaja.

Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset

Koulun terveydellisten olojen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (Terveydenhuoltolaki 16§). Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen ja siitä laaditaan raportti ja todetuista korjaamistarpeista laaditaan suunnitelma. Puutteiden korjaamista seurataan vuosittain.

Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia koulu ympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Kouluterveyskyselyt ovat kahden vuoden välein.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Terveydellisten olojen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (Terveydenhuoltolaki 16 §)

Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana ympäristöterveydenhuollon edustaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja- ja/tai lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistöhoitaja.

Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia kouluympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Tarkastuksen tulokset kirjataan, ja niiden tuloksia hyödynnetään yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä. Rehtori yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa seuraa sovittujen korjaus- ja muutostöiden toteutumista.

Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Kouluterveydenhuollon terveystarkastukset ovat osa koulun terveyskasvatusta. Terveysneuvontaa ja -ohjausta toteutetaan yksilö- ja ryhmäneuvontana (esim. ryhtitunnit). Kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa voidaan käyttää vanhempainilloissa, oppilashuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Koulu käyttää esimerkiksi Kouluterveyskyselyn (THL) tarjoamaa tietoa koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, vanhempainilloissa keskustelun pohjana, oppilashuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Kouluterveydenhoitaja antaa terveysneuvontaa ja ohjausta oppilaille ja oppilasryhmille. Lisäksi laajojen terveystarkastusten tuloksia hyödynnetään opetuksessa ja yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä.

Järjestyssäännöt

Jokaisella koululla tulee olla perusopetuslain mukaiset järjestyssäännöt, jotka päivitetään tarvittaessa. Järjestyssäännöt liitetään koulun toimintasuunnitelmaan sekä laitetaan näkyville esim. koulun kotisivuille. Järjestyssäännöt käsitellään oppilaiden ja henkilöstön kanssa lukuvuoden alussa sekä myöhemminkin tarvittaessa.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Järjestyssäännöt on valmisteltu yhteistyössä koulun henkilökunnan, vanhempien ja oppilaiden kanssa. Rehtori hyväksyy koulukohtaiset järjestyssäännöt, jotka ovat osa oppilashuoltosuunnitelmaa.

Koulujen järjestyssäännöt löytyvät Tammelan pedanetistä.

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Koulupoissaolot ovat erittäin tärkeä lapsen tai nuoren hyvinvoinnin mittari. Poissaoloja selvittäessä ja niihin puuttuttaessa on erityisen tärkeää muistaa seuraavat asiat:

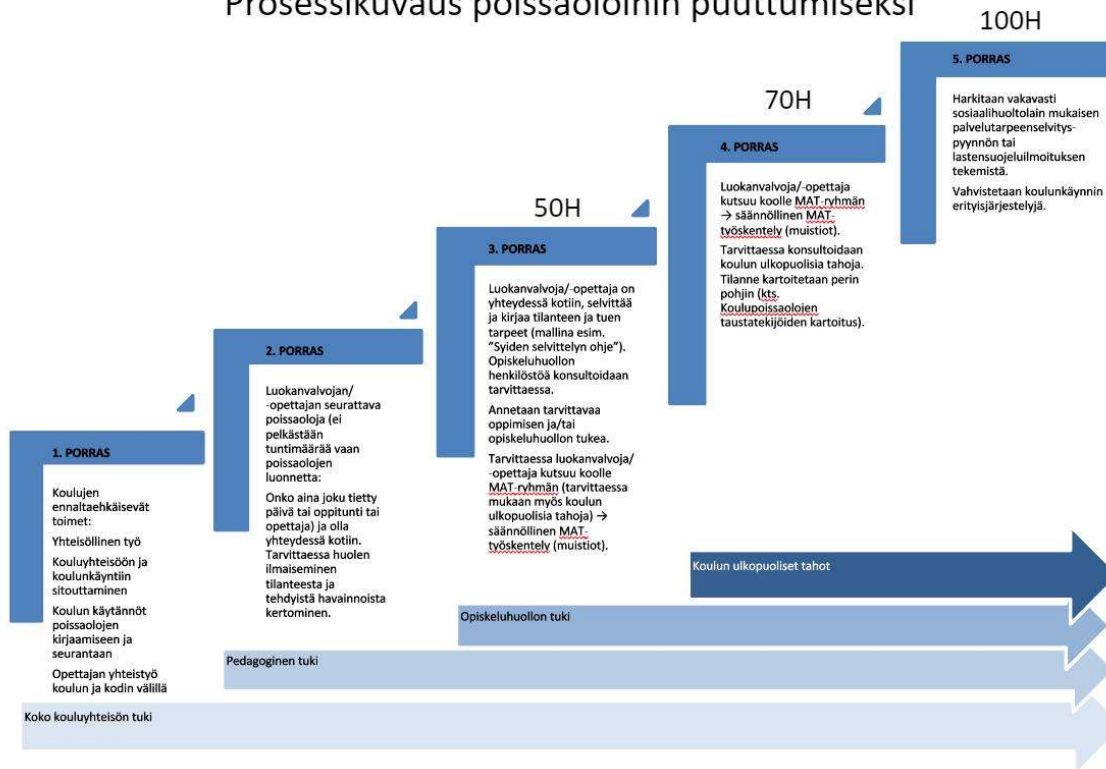
- ✓ Yksilökohtainen puuttuminen – puuttumisen tapa ja keinot riippuvat oppilaasta yksilönä, hänen henkilökohtaisista haasteistaan ja vahvuuksistaan sekä poissaolojen luonteesta
- ✓ Työtä tehdään ketään syyllistämättä ja syytelemättä, avoimesti keskustellen ja kuunnellen
- ✓ Luottamuksen rakentaminen sekä oppilaan että perheen kanssa on hyvin tärkeää
- ✓ Ensisijaista on tuen tarjoaminen
- ✓ Oppilaan tulee aina kokea olevansa tervetullut kouluun: Tärkeää on positiivinen tapa ottaa oppilas vastaan kouluun silloinkin kun poissaoloja tai myöhästymisiä on paljon
- ✓ Oppilaan koulunkäyntikyvyn ja terveydentilan ei tule vaikuttaa hänen arvosanoihinsa, arviointi perustuu oppilaan osaamisen tasoon eikä oppilaita saa vertailla toisiinsa

Koulupoissaoloihin puuttuminen

Koulupoissaoloihin puuttumista on mallinnettu portaittain siten, että puuttuminen on sitä intensiivisempää, mitä enemmän poissaoloja on. Poissaolojen lisääntyessä, yleensä myös tarve koulun ulkopuolisten toimijoiden tuelle ja perheen kanssa työskentelylle kasvaa.

Prosessikuvaus poissaoloihin puuttumiseksi

Perusopetuslain mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle erityisestä syystä ole myönnetty vapautusta. (POL 26§)

Koulun tulee tiedottaa huoltajille, miten oppilaan poissaoloista ilmoitetaan koululle.

Opetusryhmästä vastuussa oleva luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa säännöllisesti oppilaiden poissaoloja.

Koulun tasolla sekä yksittäisten että toistuvien poissaolojen seurantaan tulee laatia malli, josta käy ilmi, missä vaiheessa poissaoloihin puututaan ja miten toimitaan. Tarvittaessa ollaan yhteydessä huoltajien lisäksi, kuraattoriin, kouluterveydenhuoltoon tai sosiaalitoimeen.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta aikataulut, vastuut jne.

Poissaolokäytännöt tulee käydä lukuvuoden alussa läpi huoltajien kanssa.

Poissaolo = oppilas ei tule lainkaan oppitunnille

Myöhästyminen = oppilas tulee paikalle oppitunnin jo alettua

Perusopetuslain (628/1998) 35 § mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua.

TAMMELA

www.tammela.fi

Sairauspoissaolo:

Jos lapsi on sairas, tulee huoltajan ilmoittaa siitä kouluun mahdollisimman nopeasti (saman aamupäivän aikana) puhelimitse tai Wilman välityksellä. Mikäli yhteydenottoa kotoa ei tule, on luokanopettaja/-valvoja huoltajaan puhelimitse yhteydessä samana tai viimeistään seuraavana päivänä. Oppilas huolehtii sairauden aikana mahdollisuuksien mukaan koulutehtävistään.

Lomamatkat:

Huoltaja ei voi antaa lupaa muihin kuin sairauspoissaoloihin. Lupa lomamatkoihin tai muihin sellaisiin anotaan kirjallisesti. Luokanopettaja/-valvoja voi myöntää 1-5 päivää, pidemmät lomat anotaan rehtorilta tai koulun johtajalta. Anotun loman aikana tulee huoltajan yhdessä oppilaan kanssa huolehtia siitä, että koulutehtävät tulevat suoritetuiksi.

Opettaja merkitsee (esim. Wilmaan) oppilaiden myöhästymiset ja poissaolot samana päivänä. Luokanopettaja/luokanvalvoja seuraa oppilaiden poissaoloja ja on velvollinen puuttamaan epäselviin ja luvattomiin poissaoloihin varhaisessa vaiheessa.

Luokanopettaja/-valvoja seuraa oppilaidensa poissaoloja ja selvittelee niiden syitä. Hän on yhteydessä kotiin samana tai viimeistään seuraavana päivänä, mikäli oppilas on poissa, eivätkä huoltajat ole poissaoloa ilmoittaneet.

Mikäli oppilaalle tulee luvattomia poissaoloja tai sairauspoissaoloja huolestuttavan paljon, on luokanopettaja/-valvoja yhteydessä kotiin selvitetäkseen tilannetta. Tarvittaessa hän sopii huoltajan kanssa koulun tukitoimista (opetusjärjestelyihin liittyvä tai oppilashuollollinen tuki).

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Turvallisuussuunnittelun tulee pohjautua aina koulukohtaisten uhkatilanteiden ja vaaranpaikkojen selvittämiseen.

Koululla tulee olla ajantasainen turvallisuussuunnitelma ja kriisikansio. Henkilökunta tulee vuosittain perehdyttää kansioiden sisältöön.

Opetushenkilöstön vastuulla on toteuttaa opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta tapaturmista ja turvallisuudesta. Lisäksi johdon tulee huolehtia siitä, että koulussa on ensiapukoulutettuja henkilöitä.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Ensiapukaappien sisältö tarkistetaan määräajoin

Huolehditaan että henkilöstöllä on ajantasainen ensiapukoulutus

Opetushenkilöstö huolehtii ensisijaisesti ensiavusta.

Tapaturmista tiedottaa koulun opetushenkilöstö koteihin ja huoltajat huolehtivat lapsen hoitoon saattamisen tarvittaessa.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulutapaturma on perusopetuksen oppilaille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretellä, leirikoulussa, kerhossa tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne sisältyvät koulun toimintasuunnitelmaan. Tapaturmasta ilmoitetaan viipymättä oppilaan huoltajalle.

Kriisi- ja turvallisuussuunnitelmat

Tammelassa on laadittuna kriisi- ja turvallisuussuunnitelmat kaikilla kouluilla. Kriisisuunnitelma löytyy kaikista koulun työtiloista. Turvallisuussuunnitelma on luettavissa opettajistoissa. Henkilökunta ja oppilaat perehdytetään lukuvuosittain toimimaan kriisi- ja turvallisuussuunnitelmien mukaisesti.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakoinnin, alkoholin ja päihteiden käyttöön liittyviä terveydellisiä ja muita haittatekijöitä käydään läpi oppilaan kouluaikana ikäkauden huomioon ottaen usean eri oppiaineen puitteissa.

Tupakointi on kielletty kaikkien perusopetusta antavien koulujen sisä- ja ulkotiloissa. (Tupakkalaki 74 §)

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonkin hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. (POL 29 § 2 mom.)

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. (POL 36 d § 1, katso myös 2 – 4 mom.)

Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 29 §:n 2 momentissa tarkoitetun kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. (POL 36 e § 1, katso myös 2 – 5 mom.)

Edellä 36 d ja 36 e §:ssä tarkoitetut toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa. (POL 36 f § 1, katso myös 2 mom.)

Edellä 29 §:n 2 momentissa tarkoitetut kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. (POL 36 g § 2, katso myös 1, 3 – 4 mom.)

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Ehkäisevä päihdetyö

Kunnassa on nimetty ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö, joka koordinoi ja vastaa sekä kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä, että seutukunnallisesta yhteistyöstä. Oppilaille järjestetään päihdekasvatusta opetussuunnitelman mukaisesti.

Toimintamalli päihteidenkäyttöä ja/tai hallussapitoa havaittaessa

Mikäli oppilas on kouluaikana tai koulumatkalla päihtynyt, tai hänen hallustaan löydetään tupakkaa, alkoholia tai huumeita, otetaan viipymättä yhteys huoltajiin sekä Ankkuri-tiimiin (poliisi, sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja) ja asiasta tehdään koululta lastensuojeluilmoitus. Ankkuri-tiimi kirjaa asiasta lisäksi lastensuojeluilmoituksen. Tämän lisäksi muut mahdolliset seuraukset on kirjattu järjestyssääntöihin.

lisätietoa löytyy tupakkalaista 74§, 81§, 109§, 113§ ja 118§ sekä lastensuojelulaista 25§

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. (POL 32 § 4 mom.) Ohjattu toiminta voi olla osallistumista tukiopetukseen, kerhotoimintaan tai muuhun ohjattuun toimintaan. Edellä mainittu koskee oppilaita, joilla on ns. kuljetusetuus.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Osalla Tammelan kouluista koulukuljetuksiin liittyy odotusaikaa. Näillä kouluilla on koulukohtaisesti järjestetty ohjattua toimintaa.

Yläluokilla koulukyydit lähtevät välittömästi koulupäivän päätyttyä. Oppilaiden siirtymistä koulukyyteihin valvoo opettaja.

Koulukuljetuksista jaetaan huoltajille ja oppilaille lukuvuosittain koulukuljetuksia koskevat ohjeet, jotka ovat myös nähtävissä pedanetissä.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä²⁰

Oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma. Siinä otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa.

Suunnitelmissa kuvataan seuraavat asiat:

Koulun käytössä olevat kiusaamisen vastaiset ohjelmat ja näiden vastuuhenkilöt.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Kouluissamme on käytössä KiVa-kouluohjelma ja toimintaa koordinoi KiVa-tiimi, johon rehtori/ koulunjohtaja nimeää vastuuhenkilöt. KiVa-kouluohjelman tarkoituksena on ehkäistä kiusaamista. Koulussa on laadittu prosessikaavio kiusaamistilanteiden selvittämiseksi. Lisäksi Tammelassa on laadittu suunnitelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi, joka löytyy Tammelan pedanetista.

Toimenpiteet kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseen ja puuttumiseen

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Ennaltaehkäisevää toimintaa on mm.

- yhteisöllinen oppilashuoltotyö
- tulevien ekaluokkalaisten kouluun tutustumispäivä
- Huoltajaillat
- tulevien seiskaluokkalaisten tutustumispäivä toukokuussa
- ryhmäytyspäivät
- moniammatillisesti tehty luokkien kokoonpanojen suunnittelu seitsemättä luokkaa edeltävänä keväänä
- KiVa-koulu ohjelman mukaiset oppitunnit
- erilaiset kyselyt koskien koulurauhaa, kiusaamista ja viihtyvyyttä
- rakenteelliset asiat (tilajärjestelyt, valvonta, ryhmäkoot)
- tukioppilastoiminta
- oppilaskuntatoiminta
- liikkaritoiminta
- kummioppilastoiminta
- ohjattu välituntitoiminta
- Osalla kouluilla järjestetään FRIENDS- ohjelman mukaisia tunteja
- terveydenhoitajan tarkastukset kaikille oppilaille jokaisella luokkatasolla
- opettajien, huoltajien ja oppilaan välillä käydyt arviointikeskustelut vuosittain

Puuttuminen kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään

- kohdennettu työskentely yhteisö- ja yksilötasolla koskien esimerkiksi sosiaalisia suhteita, ryhmässä toimimista jne.
- erilaisten kyselyjen tulosten pohjalta tehdyt kohdennetut toimenpiteet
- KiVa-koulu ohjelman mukainen puuttuminen ja seuranta kiusaamistilanteissa
- Vakavissa ja pitkään jatkuneissa tilanteissa yhteistyötahona toimii Ankkuri-tiimi (poliisi, sos.tt, psyk.sh.)

- Kiusaamista, väkivalta- ja häirintätilanteita varten on laadittu erillinen suunnitelma, joka löytyy kunnan nettisivuilta.

Kuvaus edelle mainittujen asioiden käsittelystä yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla

Yksilötasolla

- keskustelu kiusaajien ja kiusattujen sekä heidän huoltajiensa kanssa. Keskustelussa pyritään löytämään myönteisiä toimintamalleja asioiden ratkaisemiseksi
- tarvittaessa osapuolet selostavat tapahtuman itse kirjallisesti
- kaikkia lapsia rohkaistaan toimimaan aktiivisesti kiusaamista vastaan
- esi- ja perusopetuksen henkilöstö seuraa kiusaajien käyttäytymistä ja vahvistaa oikeita käyttäytymismalleja; en kiusaa, en lyö, en häiritse, en uhkaa, en koske toiseen
- tavoitteet käyttäytymisen muutokselle sovitaan opettajan tai KiVa-ryhmän aikuisen kanssa ja tehdään siihen liittyvät sopimukset. Ne tahot, jotka ovat sopimuksen laatimisessa olleet paikalla seuraavat sopimusten noudattamista (seurantapalaveri)
- kiusaajan tarkkailua tehostetaan koulupäivän aikana ja sovitaan tarvittaessa liikkumisesta / oleilusta valvotusti
- rehtori voi tarvittaessa evätä oppilaalta opetukseen osallistumisen jäljellä olevan työpäivän ajaksi, mikäli oppilas on vaaraksi muiden oppilaiden tai koulun aikuisten turvallisuudelle taikka opetus häiriintyy kohtuuttomasti
- yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä ohjaa tarvittaessa oppilaan huoltajia ottamaan yhteyttä hoitavaan tahoon (lastensuojelu, perheneuvola, lastenpsykiatria tai nuorisopsykiatria)

Ryhmän tasolla

- tarvittaessa järjestetään luokkakohtaisia huoltajailtoja
- tilannetta kartoitetaan säännöllisesti (esim. kiusaamiskyselyt)
- luokissa keskustellaan säännöllisesti hyvän ja turvallisen oppimisympäristön edellytyksistä
- jokaisen lukuvuoden alkaessa käytetään aikaa ryhmien me-hengen luomiseen ja vahvistamiseen oppilaiden turvallisuuden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi

TAMMELA

www.tammela.fi

- luokissa pidetään säännöllisesti sovitut KiVa-oppitunnit; oppitunnit pidetään materiaalin mukaisesti 1. 4. ja 7. 8.-luokalla ja opastetaan oppilaita, miten toimitaan kiusaamistilanteissa
- toimitaan luokkahengen parantamiseksi
- luokkaan/ryhmään laaditaan omat luokan ohjeet hyvän ja turvallisen oppimisympäristön edistämiseksi
- luokassa ja koulun käytävillä käytetään KiVa-materiaalia
- työrauhaa kaikille- toimintamalli

Yhteisön tasolla

- selitetään koulun säännöt kaikille oppilaille vähintään kerran vuodessa alku- syksyllä ja järjestyssäännöt on nähtävissä yksiköiden pedanet sivuilla.
- KiVa –koulu kiusaamista ennaltaehkäisevä ohjelma toteutetaan toimintamallin mukaisesti.
- järjestetään yksikkökohtaisia huoltajailtoja
- yhteisöllinen oppilashuolto koordinoi, seuraa ja arvio yksiköiden tilanteita

Yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

- KiVa-koulu ohjelman sekä kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisy-suunnitelman mukainen tuki ja jälkiseuranta kiusaamistilanteissa
- Oppilaslähtöiset toimenpiteet ja seuranta
- Opettajien antaman tuen lisäksi on käytössä kuraattorin, sosiaaliohjaajan, terveydenhoitajan ja koulupsykologin palvelut
- Tarvittaessa yksilökohtainen monialainen oppilashuoltopalaveri huoltajan ja oppilaan kanssa
- Koulun järjestyssääntöjen mukaiset seuraamukset ja rangaistukset
- Tarvittaessa yhteistyö lastensuojelun ja/tai poliisin kanssa

Yhteistyö huoltajien kanssa

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

KiVa-tiimissä käsitellyistä tapauksista ilmoitetaan aina kaikkien osapuolten huoltajille. Mikäli koulun tietoon tulee koulupäivän aikana tai koulumatkalla tapahtunut kiusaaminen se ilmoitetaan ko. oppilaan huoltajalle. Huoltajia pyydetään ilmoittamaan koululle mahdollisimman pian tietoonsa tulleet koulupäivän tai koulumatkan aikana tapahtuneet kiusaamistapaukset.

Mikäli oppilasta on pahoinpidelty koulupäivän aikana, on huoltajilla oikeus päättää asianomistajana rikosilmoituksen tekemisestä.

Yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Pahoinpitelytilanteissa koulu konsultoi tarvittaessa Ankkuri-tiimin poliisia / sosiaalityöntekijää ja /tai tekee tutkimuspyynnön asiasta.

Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Suunnitelmasta tiedotetaan henkilökunnalle, huoltajille ja oppilaille vuosittain syyslukukauden alkaessa. Henkilökunta perehdytetään toimimaan suunnitelman mukaisesti. Perehdytyksestä vastaa rehtori / koulunjohtaja.

Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti vuosittain.

Suunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain opettajakokouksissa ja yhteisöllisessä oppilashuoltotyöryhmässä tai kyselyin.

Suunnitelman päivittämisestä vastaavat koulun johtaja ja oppilashuoltoryhmä (yhr) yhteistyössä turvallisuustiimin kanssa.

Toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma²¹.

Suunnitelmassa kuvataan:

- ✓ kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- ✓ sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- ✓ psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- ✓ suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- ✓ toimintavalmiuksien harjoittelu
- ✓ suunnitelman arviointi ja päivittäminen

Koulun omat tarkistukset ja täsmennykset tehdään vuosittain ja ne käydään henkilöstön kanssa läpi lukukauden alussa.

Kriisikansion tulee olla henkilöstön saatavilla sekä sähköisenä että paperiversiona.

Jokaisessa tilassa on paperisena poistumis- / suojautumisohje ja pikaohje.

Pelastusharjoitus järjestetään koulussa vähintään vuosittain.

Rehtorin / johtajan vastuulla on uuden henkilöstön perehdyttäminen kriisikansioon.

Kriisisuunnitelma:

Kriisikansio löytyy jokaisesta koulun työtilasta ja pelastussuunnitelma on luettavissa opettajistossa.

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen²²

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa²³. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen²⁴. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuihin hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden

henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti²⁵. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi.

Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä²⁶. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta²⁷.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat²⁸:

1. yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
2. kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
3. kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
4. asian aihe ja vireille panija,
5. oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
6. toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
7. tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
8. toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.
9. Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu²⁹

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä³⁰.

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakas- tiedot kuraattorin asiakaskertomukseen³¹.

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä

oppilashuollosta vastaavalle viran- omaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi³². Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot³³. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta³⁴. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä³⁵.

Yksilökohtainen oppilashuolto Tammelassa

Yksilökohtaisen oppilashuollon koulupsykologi, -kuraattori ja terveydenhuollon palveluista vastaa Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä. Tammelan osalta kuraattoripalveluista vastaa edellä mainitun kunnan sivistystoimi.

Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Forssan seutukunnalla kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 7.-8. luokilla. Huoltajat kutsutaan mukaan laajoihin tarkastuksiin ja niissä tehtävän oppilaan terveystarkastuksen lisäksi arvioidaan koko perheen hyvinvointia. Perheen, koulun ja kouluterveydenhuollon yhteistyönä arvioidaan myös oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia koulussa. Kouluterveydenhoitaja tapaa kaikki oppilaat vuosittaisissa terveystarkastuksissa. Lisäksi seutukunnalla tarjotaan kouluuntulotarkastus tuleville 1. luokkalaisille.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Huoltajan kirjallisella suostumuksella laajaan terveystarkastukseen sisällytetään opettajan arvio oppilaan selviämisestä ja hyvinvoinnista koulusta. Arviossa ovat terveyden ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot. Tiedon keräämisessä käytetään THL:n ja opetushallituksen yhdessä laatimia lomakkeita (toteutuu osalla Tammelan kouluista).

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Vanhempien tehtävä on kertoa koulussa lapsen opettajalle ja koulunkäynninohjaajalle lapsen sairauksista ja niiden hoidosta. Lapsen sairaus saattaa vaatia erityistoimenpiteitä, mutta järjestelyt on aina sovittava koulussa lapsi- ja perhekohtaisesti yhteistyössä kodin ja koulun kanssa. FSHKY ja seudun kunnat ovat yhteistyössä laatineet lääkehoitosuunnitelman sekä perusopetukseen että varhaiskasvatukseen.

Kun lapsella on vakava tai pitkäaikainen sairaus, on koulussa sovittava hoitoneuvottelu, johon osallistuvat huoltajien, kouluterveydenhoitajan, opettajan ja koulunkäynninohjaajan lisäksi tarvittaessa erikoissairaanhoidon edustaja. Hoitoneuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään lapsen selviytymistä koulussa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä (mm. voinnin seuranta, lääkitys) sekä kirjataan hoitoneuvottelun tulos erilliseen sopimukseen. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa koulun henkilöstö kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa tapahtuu havaittavia muutoksia.

Jokaisen aikuisen on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos lapselle koulussa tulee hätätilanne, kuten esimerkiksi epileptikohtaus, insuliinisokki tai vakava allerginen reaktio. Terveystieteiden ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

Kouluruokailussa otetaan huomioon erityisruokavaliot (mm. allergiat, uskonnolliset ja eettiset syyt) ja niiden järjestämiseksi huoltaja ottaa yhteyttä kouluterveydenhoitajaan. Tämä toimittaa valmistuskeittiölle huoltajan antamien tietojen mukaisesti täytetyn erityisruokavaliokaavakkeen. Tiedot päivitetään laajoissa terveystarkastuksissa tai tilanteen muuttuessa.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Kouluterveydenhuoltoon ei kuulu varsinainen sairaudenhoito, paitsi ensiapu koulutapaturmissa ja ensihoito-ohjeet sairastuneille.

Tyypillisiä pidempiaikaisia lääkitystarpeita koulussa ovat diabeetikoiden lääkityksen järjestäminen. Koulussa noudatetaan seutukunnallista lääkehoitosuunnitelmaa.

Tavallisia ovat myös ensiapuun tarkoitettut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaattikoilla tai epileptikoilla. Myös muut pitkäaikaissairaudet voivat edellyttää lääkitsemistä koulupäivän aikana. Usein työntekijän tehtävänä on annostella huoltajan toimittama lääkeannos, mikäli se on tarkoitettu koulussa tai aamu- ja iltapäivätoiminnassa otettavaksi. Tällöin ohjeesta ja lääkkeen toimittamisesta vastaa ensi sijassa huoltaja ja lääkkeen antamisesta toimintayksikön työntekijä.

Eettisistä syistä johtuvista erityisruokavalioiden sovitaan tapauskohtaisesti.

Huoltajien tulisi tiedottaa opettajan ja ohjaajan lisäksi myös kouluterveydenhoitajaa, jos lapselle tulee/ ilmenee pitkäaikaissairaus.

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan opetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Kolmiportaisen tuen antamiseen liittyvät päätökset ja tuen järjestämisen suunnittelu tehdään pedagogisten asiakirjojen perusteella monialaisessa yhteistyössä opettajien ja oppilashuollon henkilöstön kanssa. Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon ja erityisen tuen aloittaminen pedagogiseen selvitykseen, jotka oppilasta opettavat laativat aina tarpeen mukaan. Päätetty ajankohta tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai päättämisestä kirjataan oppilaan pedagogiseen asiakirjaan. Tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKS:aan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa. Oppilashuoltohenkilö arvioi, tarvitaanko pedagogisten tukitoimien lisäksi myös oppilashuollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin ohjaamista.

Tammelassa toimii joustavan perusopetuksen luokka ja kolme kokoaikaista erityisopetusta tarjoavaa pienryhmää. Opiskelun aloittamisesta pienryhmässä päätetään monialaisesti yhteistyössä huoltajan kanssa.

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa, johon oppilas on otettu. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua. Oppilaalla on omassa koulussa käytössä kaikki koulun tukitoimet kolmiportaisen tuen mukaisesti. Mikäli oppilaan kohdalla opetus järjestetään oman koulun sijasta sairaalaopetuksessa, järjestetään oppilaan tukitoimien ja opetuksen järjestämiseksi sairaalaopetuksen koordinoimana sekä tulo- että paluuvaiheessa verkostopalaveri, johon kootaan tarvittava oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä. Oppilaan tulee voida palata siihen opetukseen, johon oppilas osallistui ennen siirtymistä sairaalaopetukseen. Forssan seudun sairaalaopetuksen järjestää pääsääntöisesti Kanta-Hämeen keskussairaala.

Oppilashuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetus ja perusopetukseen valmistava opetus

- ✓ Lapsen edun ensisijaisuus. Jatkossa lapsen edun ensisijaisuus on huomioitava opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.
- ✓ Oppilaan velvollisuuksiin on lisätty vaatimus syrjimättömyydestä. Oppilaan on jatkossa käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

- ✓ Opettajan ja rehtorin ilmoitusvelvollisuus laajeni. Heillä on jatkossa velvollisuus ilmoittaa huoltajalle tai muulle edustajalle epäilty kiusaaminen, häirintä, väkivalta ja syrjintä oppimisympäristössä ja koulumatkalla. Ilmoitusvelvollisuus koskee kohteena ollutta ja epäiltyä oppilasta.
- ✓ Kurinpitokeinot on muutettu kurinpitotoimiksi. Kurinpitotoimiin tulleet muutokset:
 - Koulutuksen ja opetuksen järjestäjän tulee jatkossa kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.
 - Jäljellä olevan työpäivän lisäksi myös seuraava työpäivä voidaan evätä oppilaalta perustellusta syystä, jos opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa sen suunnitteluun, miten oppilaan turvallinen paluu takaisin opetukseen toteutetaan. Oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä aiemmin säädetyin perustein. Epääminen on mahdollista, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.
 - Opetuksen epäämistilanteissa oppilaalle on järjestettävä oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi on järjestettävä muu tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.
- ✓ Lisätieto: Jatkossa toiminnassa huomioidaan perusopetuslain muutos ns. kaksoisrangaistavuuden (POL 36c§) poistumisesta. Muutos parantaa perusopetuslakiin sisältyvien kurinpitotoimien käytettävyyttä, vaikka samassa asiassa olisi käynnistynyt rikosoikeudellinen prosessi.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangaisutus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto³⁶. Tässä sovelletaan yksilöllisen oppilashuollon menettelyjä eli opettaja huolehtii tiedonkulusta kodin ja koulun välillä sekä tarvittavin osin kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän oppilaan tuen saannin varmistamiseksi. Koulun rehtori voi evätä oppilaalta opetuksen jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja myös seuraavaksi päiväksi.

Määräaikaisesti erottamisesta päättää kaupungin/kunnan opetuksen järjestäjä. Oppilaan erottamisasian käsittelyssä on oltava mukana sosiaalihuollosta vastaava edustaja. Koulu vastaa oppilaan opetuksesta myös erottamisen aikana.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumus

Monialainen asiantuntijaryhmä (MAT) kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palveluiden järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu³⁷. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmän koollekutsuja voi tarvittaessa konsultoida tarvittavia koulun ja oppilashuollon henkilöstöä. Ryhmän koollekutsujan tulee etukäteen sopia huoltajan/oppilaan kanssa ryhmän

kokoonpanosta ja pyytää huoltajalta/oppilaalta kirjallinen suostumus ryhmän kokoamiseksi (seutukunnallinen suostumuslomake). Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka tiedottaa opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ja sovitut järjestelyt tarvittaville tahoille.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta:

Tammelassa toimitaan yllä olevien seutukunnallisten käytänteiden mukaisesti.

Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus (seutukunnallinen kirjauslomake). Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Siihen tulee kirjata oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämät tiedot (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki §20). Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Oppilashuoltokertomukset kirjataan Wilmaan, muistiot välilehdelle, oppilaan tietoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Keskeistä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa toteutettavassa yhteistyössä on varmistaa oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen. Koulu tekee tarvittaessa yhteistyötä muun muassa terveydenhuollon, sosiaalitoimen, seurakunnan, poliisin ja nuorisotoimen kanssa. Seutukunnan yhteistyökäytänteitä on kuvattu tarkemmin oppilashuollon käsikirjassa.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Yksittäistä opiskelijaa koskevan opiskeluhuoltoasian käsittely

Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen.

Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan.

Opiskeluhooltoryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään.

Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa³⁸

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Yhteisöllistä oppilashuoltotyötä suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilaskunnan edustajat osallistuvat oppilashuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä voi tarvittaessa olla huoltaja- tai oppilasedustus.

Yksilökohtaisen oppilashuoltotyön suunnittelu tapahtuu aina yhdessä huoltajan ja oppilaan kanssa. Oppilas, huoltaja, opettaja tai oppilashuollon palveluiden edustaja sopivat yhdessä ketkä osallistuvat monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen. Oppilas on mukana kokouksessa, mikäli se on mahdollista ja katsotaan tarpeelliseksi.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Tammelassa toimitaan yllä olevien seutukunnallisten käytänteiden mukaisesti.

Oppilashuollon periaatteista tiedottaminen

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluita³⁹. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollosta, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Koulun tulee tiedottaa monipuolisesti oppilashuollon käytännöistä ja oppilashuoltopalveluihin hakeutumisen periaatteista.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Oppilashuollon suunnitelman tekoon osallistetaan huoltajia vanhempainyhdistysten kautta ja oppilaita oppilaskuntien kautta. Suunnitelma esitellään vanhempainyhdistykselle ja oppilaskunnan hallitukselle uuden lukuvuoden alkaessa. Suunnitelma on huoltajien ja oppilaiden luettavissa Pedanetissä. Suunnitelma esittelystä huoltajille ja oppilaille vastaavat rehtorit/koulujohtajat yhteistyössä oppilaskuntaa ohjaavien opettajien kanssa.

Oppilashuoltosuunnitelmat

Opetussuunnitelma tulee oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa³⁵. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Koulun oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista⁴⁰. Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus⁴¹,
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta⁴² sekä
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma⁴³.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

Oppilashuoltosuunnitelmat seutukunnalla

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tehdään seudullisesti yhteistyössä Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän ja sivistystoimien kanssa. Kuntien sivistystoimissa päätetään koulukohtaisten suunnitelmien osalta, tehdäänkö ne yhden vai useamman koulun kesken. Oppilashuoltotyön tueksi laaditaan oppilashuollon käsikirja, jonka päivittämisestä vastaa seutukunnallinen oppilashuollon ohjausryhmä.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen ⁴⁴

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista⁴⁵.

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuramiseksi⁴⁶. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta⁴⁷.

Kunta/koulukohtainen kuvaus toiminnasta

Oppilashuollon suunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään lukuvuosittain. Tarkistamisesta ja päivittämisestä vastaa rehtorin johdolla yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä.

- 1 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.
- 2 YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989
- 3 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.
- 4 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.
- 5 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.
- 6 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.
- 7 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3§ 3 mom.
- 8 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
- 9 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §
- 10 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13§
- 11 Lastensuojelulaki 12§ 1 mom.
- 12 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta
- 13 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta
- 14 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.
- 15 Perusopetuslaki 47a§ 1 mom. (1267/2013)
- 16 Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)
- 17 Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)
- 18 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)
- 19 Terveystenhoitolaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §
- 20 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 mom. (1267/2013)
- 21 Tupakkalaki
- 21 Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §
- 22 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta
- 23 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.
- 24 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
- 25 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.
- 26 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.
- 27 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

- 36 Perusopetuslaki 36h §
- 37 Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013
- 38 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta
- 39 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.
- 40 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta
- 41 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 4 mom.
- 42 Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013
- 43 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.

- 13 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 §
 14 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 1 – 4 mom.
 27 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 2 mom. ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.
 28 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.
 29 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom. ja 22 § 1 mom.
 30 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
 31 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.
 32 Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (1288/2013)
 33 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 3 mom.
 34 Perusopetuslaki 40 § 4 mom. (1288/2013)
 35 Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)
 36 Perusopetuslaki 47a § 1 ja 3 mom. (1267/2013)
 37 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.
 38 Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003)
 39 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
 40 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §
 5 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §
 7 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 4 mom. ja 18 § 1 mom.
 16 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.
 41 Lastensuojelulaki 12 § 1 mom.
 42 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 1-kohta
 17 Perusopetuslaki 47a § 1 mom. (1267/2013)
 18 Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)
 19 Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)
 20 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)
 21 Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §
 22 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.
 23 Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.
 24 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.
 25 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.
 26 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.
 15 Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013
 12 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.